

A Magyar Nemzeti Bank 22/2015. (XII.8.) számú ajánlása a standard formulával meghatározott piaci és a partnerkockázati kitétség kezelésére vonatkozóan

I. Általános rendelkezések

1. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja, hogy ismertesse az Európai Biztosítási és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (továbbiakban: EIOPA) „Iránymutatások a standard formulával meghatározott piaci és a partnerkockázati kitétség kezeléséről” szülő iránymutatásait, illetőleg elősegítse annak hazai alkalmazását, megfogalmazva egyúttal a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásait, növelve ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságát, megkönnyítve a vonatkozó végrehajtási jogszabályok, egyéb jogi eszközök alkalmazását.

Az ajánlás kiadására azért kerül sor, hogy előmozdítsa az Európai Unió tagállamai gyakorlatainak összehangolását, a hatékony és eredményes felügyeleti gyakorlat kialakítását, valamint segítséget nyújtson a biztosítók számára a standard formula piaci kockázati és a partner-nemteljesítési kockázati modulok egységes és következetes alkalmazásában.

A piaci kockázatok esetében az elérni kívánt cél a biztosító eszközeinek és kötelezettségeinek értékét befolyásoló pénzügyi eszközök piaci árának szintjéből vagy volatilitásából eredő kockázatok kezelése, valamint az eszközök és a források közötti strukturális egyenlőtlenség megfelelő tükrözése, különös tekintettel annak időtartamára.

A partner általi nemteljesítési kockázat esetében a cél a biztosító szerződő feleinek és adósainak a következő tizenkét hónapon belüli váratlan nem-teljesítéséből vagy hitelképessége nem várt romlásából eredő lehetséges veszteségek kezelése. Ennek érdekében azonosítják és mérik a kockázatsökkentést szolgáló szerződéseket, a viszontbiztosítási megállapodásokat, továbbá a modul alkalmazása kiterjed az értékpapírosításra és a származtatott ügyletekre, a közvetítőkkel szembeni követelésekre, valamint a kamatrés-kockázati részmodulban nem szereplő egyéb hitelezési kitétségekre, figyelemmel a biztosító birtokában lévő, vagy a részére tartott biztosítékokat vagy egyéb fedezeteket és az ezekhez kapcsolódó kockázatokat.

2. Értelmező rendelkezések

Az ajánlás átveszi az EIOPA „Iránymutatások a standard formulával meghatározott piaci és a partnerkockázati kitétség kezeléséről” szülő iránymutatási pontokat.

Az ajánlás a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Szolvencia II) 104. és 105. cikk, annak 2015/35/EK végrehajtási intézkedései 164-202. cikkéhez kapcsolódnak.

Az ajánlásban alkalmazott fogalmak a Szolvencia II irányelv és annak 2015/35/EK végrehajtási intézkedései (Rendelet) szerint értelmezendők. Az ajánlási pontok egyértelmű alkalmazása érdekében alkalmazásra került a „rövid tőkepozíció” kifejezés.

- „Rövid tőkepozíció”: a 236/2012/EU rendelet 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott short ügyletből származó saját tőkével összefüggő rövid pozíció.
- A „felügyeleti hatóság” alatt a Szolvencia II. irányelv 13. cikk 10. pont, valamint a Bit. 4. § (1) bekezdés 30. pont szerinti felügyeleti hatóságot kell érteni.
- „Felügyelet” alatt az MNB-t, mint a felügyeleti hatósági jogkörében eljáró hatóságot kell érteni.
- A biztosító alatt „biztosító vagy viszontbiztosító”-t kell érteni.

II. Ajánlások

1. Munkavállalói juttatások

1.1. A biztosító a partner-nemteljesítési kockázati és a piaci kockázati modulra vonatkozó tőkeszükséglet számításakor figyelembe veszi a munkavállalói juttatásokhoz kapcsolódó kötelezettségeket, amennyiben azok a Rendelet II. fejezetében foglaltak szerint jelennek meg. Ennek érdekében a biztosító figyelembe veszi a juttatások jellegét és adott esetben a 2003/41/EK irányelvben meghatározott, foglalkoztatói nyugellátást biztosító intézményekkel, vagy egyéb, ilyen juttatásokat nyújtó biztosítókkal kötött összes szerződéses megállapodás jellegét.

1.2. Amennyiben a munkavállalói juttatásokra vonatkozó kötelezettségeket megtestesítő eszközök kezelését kiszervezték, a szponzorként eljáró biztosító figyelembe veszi azokat a piaci kockázati és a partner-nemteljesítési kockázati modulra vonatkozó tőkeszükséglet kiszámítása során, feltéve, hogy az ilyen eszközök bármilyen értékvesztéséért ők vonhatók felelősségre.

2. A vételi opciók futamidőre gyakorolt hatása

2.1. A biztosító a vételi opciót biztosító kötvények és kölcsönök futamidejének meghatározása során figyelembe veszi, hogy a hitelfelvevő nem élhet a vételi jogával, ha a hitelképessége romlik, a hitelkockázati felár nő vagy a kamatlábak csökkennek.

3. A futamidő-alapú részvénytőkepiaci kockázati részmodul

3.1. A biztosító a Szolvencia II. irányelv 304. cikk (1) bekezdés b) pont iii. alpontban hivatkozott átlagos időtartamot a kötelezettségek aggregált pénzforgalmainak időtartamaként értelmezi.

4. A kamatláb-kockázati részmodul

4.1. A biztosító az összes kamatláb-érzékeny eszközt és kötelezettséget figyelembe veszi a kamatláb-kockázati részmodul tőkeszükségletének kiszámítása során.

4.2. A biztosító a forgatókönyvek szerint újra számítja a sokk utáni kockázatmentes hozamgörbe használatával a biztosítástechnikai tartalékokat, amelyet az alapvető kockázatmentes hozamgörbe stressztesztelésével, valamint adott esetben illeszkedési kiigazítás, volatilitási kiigazítás vagy átmenti intézkedések kockázatmentes rátára történő alkalmazásával határoz meg a Szolvencia II. irányelv 308. cikkének c) pontja szerint.

4.3. A biztosító kizárólag a kockázatmentes hozamgörbe stressztesztelésével újra számítja az eszközök értékét a forgatókönyvek szerint, melynek során az alapvető kockázatmentes hozamgörbe felett lévő bármilyen felárat változtatlanul hagy. Ez magában foglalhatja a stressztesztnek alávetett eszközök értékének modellalapú árazással történő meghatározását.

4.4. A biztosító meggyőződik arról, hogy az eszközök stresszteszt előtti, modellalapú árazás használatával megállapított értékei összhangban vannak a megfelelő eszközök aktív piacokon jegyzett piaci áraival.

5. A tulajdonviszonyt és a hitelviszonyt megtestesítő eszközök jellemzőivel rendelkező befektetések

5.1. Ha egy eszköz a tulajdonviszonyt és hitelviszonyt megtestesítő eszközök jellemzőivel is rendelkezik, a biztosító mindkét tulajdonságot figyelembe veszi annak meghatározása során, hogy a standard formulának melyik kockázati részmodulját kell alkalmazni.

5.2. A standard formula alkalmazandó kockázati részmoduljának meghatározása során a biztosító figyelembe veszi az eszköz gazdasági tartalmát.

5.3. Ha az eszköz különálló egységek összességének tekinthető, a biztosító adott esetben külön-külön alkalmazza a megfelelő stressztesztet minden egyes egységre.

5.4. Ha az eszköz nem tekinthető különálló egységek összességének, a biztosító az alapján határozza meg a standard formula alkalmazandó kockázati részmodulját, hogy gazdasági értelemben a hitelviszonyi vagy tulajdonviszonyi jellemzők dominálnak-e.

6. A rövid tőkepozíció

6.1. Ha a biztosító rendelkezik rövid tőkepozícióval, azt a hosszú tőkepozíciók tőkepiaci kockázatának ellensúlyozására, a tőkeszükséglete kiszámításakor használhatja fel, a Rendelet 208–215. cikkében meghatározott követelmények teljesülése esetén.

6.2. A részvénytőkepiaci kockázat tőkeszükségletének kiszámításakor a biztosító figyelmen kívül hagyja az egyéb rövid tőkepozíciókat (fennmaradó rövid tőkepozíciók).

6.3. A fennmaradó rövid tőkepozíciók értéknövekedését nem veszik figyelembe a részvénytőkepiaci kockázat stressztesztelése során.

7. A piaci kockázatkonzentrációs részmodul

7.1. A Rendelet 187. cikk (3) bekezdés második fordulatának sérelme nélkül a biztosító nem rendelhet 0%-os kockázati tényezőt olyan gazdálkodó egységekbe történő befektetésekhez, amelyek a Rendelet 187. cikk (3) bekezdésben meghatározott listában szerepelő gazdálkodó egységek tulajdonában állnak.

8. Értékpapír-kölcsönzési ügyletek és hasonló megállapodások

8.1. Az értékpapír-kölcsönzési vagy értékpapír-kölcsönvételi, valamint repomegállapodások és fordított repomegállapodások esetében, ideértve a likviditási swapügyleteket is, a biztosító az ügyletek tárgyát képező eszközöket a Szolvencia II mérleg szabályai szerint ismeri el. Ennek során a biztosító az ügyletek, vagy megállapodások szerződési feltételeit, kockázatait is figyelembe veszi.

8.2. Ha a kölcsönadott eszköz a mérlegben marad, és a kapott eszköz nem jelenik meg, a biztosító az alább felsoroltak szerint jár el:

- (a) a megfelelő piaci kockázati részmodult alkalmazza a kölcsönadott eszközre;
- (b) a kölcsönadott eszközt beszámítja az 1. típusú kitétségekre vonatkozó partner-nemteljesítési kockázat tőkeszükségletének számításakor, a kapott eszköz által biztosított kockázatmérés klés figyelembevételével abban az esetben, ha fedezetként jelenik meg a Rendelet 214. cikkében meghatározott követelményeknek megfelelően.

8.3. Ha a kapott eszköz megjelenik, és a kölcsönadott eszköz nem marad a mérlegben, a biztosító az alább felsoroltak szerint jár el:

- (a) a megfelelő piaci kockázati részmodult alkalmazza a kapott eszközre;
- (b) a kölcsönadott eszközt beszámítja az 1. típusú kitétségekre vonatkozó partner-nemteljesítési kockázat tőkeszükségletének számításakor a kölcsönadott eszköznek a csere napján érvényes mérleg szerinti értéke alapján, ha a kölcsönvevő fizetéképtelenségének esetén a szerződéses feltételek és a jogszabályi rendelkezések annak a kockázatát idézhetik elő, hogy a kölcsönadott eszköz nem kerül vissza annak ellenére, hogy a kapott eszközt visszaadták.

8.4. Ha a kölcsönadott eszköz és a kapott eszköz is megjelenik a Szolvencia II. irányelv szerinti mérlegben, a biztosító az alább felsoroltak szerint jár el:

- (a) a megfelelő piaci kockázati részmodult alkalmazza a kölcsönadott eszközre és a kölcsönvett eszközre;
- (b) a kölcsönadott eszközt beszámítja az 1. típusú kitétségekre vonatkozó partner-nemteljesítési kockázat tőkeszükségletének számításakor, a kapott eszköz által biztosított kockázatmérés klés figyelembe vételével abban az esetben, ha fedezetként jelenik meg a Rendelet 214. cikkében meghatározott követelményeknek megfelelően;
- (c) a kamatláb-kockázati részmodul tőkeszükségletének kiszámításakor a mérlegben szereplő, a kölcsönmegállapodásból eredő kötelezettségeket figyelembe veszi.

9. Esetleges fizetési kötelezettségeket maguk után vonó kötelezettségvállalások

9.1. A biztosító a Rendelet 189. cikk (2) bekezdés e) pont értelmében a partner-nemteljesítési kockázati modulban szereplő 1. típusú kitétségek tőkeszükségletét alkalmazza a jogszabályi alapú kötelezettségvállalásokra az általa nyújtott biztosítékok, vagy megállapodások esetében.

9.2. Amennyiben a kötelezettségvállalásról szóló megállapodás nem tartalmazza egyértelműen a névértéket, a biztosító a megfelelő nemteljesítési veszteséget a Rendelet 192. cikk (5) bekezdés szerinti becsült névleges érték alapján határozza meg.

9.3. A becsült névleges érték az a legnagyobb összeg, amelynek a kifizetése a partnernél bekövetkezett hitelkockázati esemény esetén várható.

III. Záró rendelkezések

- Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
- Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

- Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
- Az MNB jelen ajánlás alkalmazását 2016. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke